N°. 12. Donderdag 18 Maart 1915. 15de Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

KOLONIAAL ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST":
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Tentoonstelling Curaçao.

Van den **18n tot den 28n Maart a.s.** zal in een der bovenzalen van den Boekhandel MARTINUS NIJHOFF, *Lange Voorhout 9*, Den Haag, een **Tentoonstelling** worden gehouden van een zeer merkwaardige verzameling waterverfteekeningen, betrekking hebbende op West-Indië, ongeveer 50 jaar geleden vervaardigd door wijlen den heer G. W. C. VOORDUIN, alsmede van andere teekeningen en platen betreffende die Koloniën.

Toegangsprijs: Tien cent minstens, ten bate van de noodlijdenden in de Kolonie Curaçao.

Er zal ook gelegenheid zijn tot het gebruiken van een kopje thee.

De Secretaris van het Hoofdbestuur,
E. F. GROOSS.

Nederlanders in Indischen Dienst.

Onder bovenstaanden titel bevat de „Provinciale Groninger Courant" van den 6den dezer een hoofdartikel, waarin naar aanleiding van de noodzakelijkheid voor onze regeering om ter vervulling van ambtelijke betrekkingen in Indië vreemdelingen in haren dienst te nemen, de vraag besproken wordt: „Is er nu niets te doen om den trek van Nederland naar Indië te bevorderen?" Wij nemen daaruit het volgende over:

Wij hebben al herhaaldelijk een plaatsingsbureau aanbevolen, dat er ten slotte trouwens gekomen is, en evenzeer reclame voor Indië. Er wordt iets meer reclame gemaakt dan vroeger. Doch nog altijd klopt elke plantenboter-fabriek, elke cacaofirma, elke pillen-verkooper op dit gebied de Nederlandsche regeering, terwijl de belangen, waarom het hier gaat, toch honderdduizend maal zoo groot zijn.

Is er intusschen nog niet wat meer te doen?

Ons dunkt wel. Ons dunkt zelfs, dat het hoog tijd is om de koe nu eens bij de horens te pakken. En mits men goed pakt, behoeft het geen cent te kosten.

Wij stellen ons namelijk de zaak zoo voor:

Eenige nabobs schieten een flinke geldsom voor. Let wel: zij schieten voor. Van fonds perdu geen sprake: ons plan baseert zich juist op de wetenschap, dat het geen fonds perdu mag zijn. Dus: vijf percent rente.

Van dit geld richt men een kostschool, kosthuis, scholieren-tehuis in 's-Gravenhage op. Men vraagt de regeering waaraan het meest behoefte is (stel aan 10 ingenieurs en 10 dokters per jaar) en roept nu jaarlijks 20 jongelui op, die zoo lang mogelijk meer uitgebreid lager onderwijs hebben gevolgd en aan zekere verstandelijke, moreele en fysieke eischen voldoen. De bedoeling is deze jongelui in de kost te nemen en een geheele opleiding te verschaffen tot dokter of ingenieur, wat een jaar of zeven zal duren. De jongens krijgen op de school alles, ja, het zal misschien overweging verdienen hen zelfs in de gelegenheid te stellen nog kleine bedragen aan hun ouders af te dragen.

Tegenover dit alles verbinden zij zich: naar Indië te gaan en daar minstens X jaar te blijven en van af het tijdstip dat zij de school 3 (5?) jaar hebben verlaten, jaarlijks een zeker bedrag af te betalen aan die school ter betaling van hun kosten van opvoeding.

Men krijgt de zekerheid, dat op deze wijze meer van de allerbeste Nederlanders belangrijke betrekkingen in de koloniën zullen bekleeden en men geeft energieken en bekwamen jongelui, die door het toeval van de geboorte in het nadeel zijn, de gelegenheid geheel met eigen kracht dit nadeel te overwinnen.

Wij zouden deze gedachte wel gaarne ter overweging willen aanbevelen aan de mannen, die in Indische zaken macht hebben en aan Nederlandsche mannen, die op paedagogisch gebied werken.

Een groot beurzen-systeem is al herhaaldelijk aanbevolen. Doch beurzen hebben altijd tegen, dat het giften zijn, dat de jongelui eenigermate van liefdadigheid leven. Bovendien is de met de beurzen gevolgde methode niet radicaal genoeg. De jongen heeft vaak toch niet voldoende, kent geen „anregend" milieu, mist veelal leiding bij zijn zedelijke opvoeding. Al deze bezwaren zijn bij onze methode ondervangen.

Uit de O. I. Mail.

De Pestbestrijding.

In de „Javasche Courant" van 29 Jan. komt voor de volgende bijzondere voorziening door den landvoogd ten opzichte van de bestrijding der pest getroffen:

a. dat binnen door den G.-G. aan te wijzen gebiedsdeelen de thans bij den hoofdinspecteur, chef van den burgerlijken geneeskundigen dienst en de aan dezen ondergeschikte ambtenaren berustende bemoeienissen met de bestrijding van de pest worden overgedragen respectievelijk op een zelfstandigen medischen hoofdambtenaar met den titel „chef van den dienst der pestbestrijding" en op het aan dezen toe te voegen personeel;

b. dat, hetgeen in algemeene verordeningen is bepaald ten opzichte van den hoofdinspecteur, chef van den burgerlijken geneeskundigen dienst en van het hem ondergeschikt medisch personeel wordt geacht, voor zooveel betreft de pest en hare bestrijding in de sub a. bedoelde gebiedsdeelen, te zijn bepaald respectievelijk ten opzichte van den chef van den dienst der pestbestrijding en van het aan dezen toegevoegde medisch personeel, met dien verstande, dat de verhouding van dien chef en van dit personeel tot andere autoriteiten voor zooveel noodig nader door den gouverneur-generaal zal worden geregeld, terwijl de regeling der verhouding tusschen het pestbestrijdingspersoneel onderling aan den chef van den dienst der pestbestrijding wordt voorbehouden.

De bemoeienissen met de toepassing en uitvoering der quarantaine-ordonnantie blijven, ook binnen het ressort van den chef van den dienst der pestbestrijding, uitsluitend voorbehouden aan den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Ingeval van geschil nopens de vraag, of eenige aangelegenheid behoort tot de competentie van den burgerlijken geneeskundigen dienst, dan wel van den dienst der pestbestrijding, berust de beslissing bij den gouverneur-generaal.

Ten tweede: De chef van den dienst der pestbestrijding is in zaken, de pest en hare bestrijding binnen zijn ressort betreffende, de adviseur van den directeur van onderwijs en eeredienst, door wiens tusschenkomst hij zijne aan de regeering gerichte missives indient.

Ten derde: Voor het overige worden de bevoegdheden en verplichtingen van den chef van den dienst der pestbestrijding door den gouverneur-generaal vastgesteld.

Ziekenverzorging.

Naar de „Prean. Bode" verneemt, zal de heer de Groot, commandant van het leger des heils in Ned.-Indië, met dokter W. J. van Gorkom, sous-chef van den burg. geneesk. dienst, een reis maken door de peststreken, zulks in verband met de plannen om officieren van het leger beschikbaar te stellen voor de pestbestrijding. De geneeskundige dienst stelt zeer veel prijs op hulp van die zijde, na al de desillusies, met het particuliere personeel bij de pestbestrijding ondervonden. Gehoopt wordt, dat er in eerste instantie een vijftigtal zullen kunnen worden afgestaan voor dit doel.

Voorts zal de heer De Groot met dr. J. T. Terburgh, inspecteur van den geneeskundigen dienst, een bezoek brengen aan Bali en Lombok, ter voorbereiding van de leprozen-verzorging aldaar. Op Lombok bevinden zich 350 melaatschen, op Bali niet minder dan 900 van die ongelukkigen.

Zij zullen ondergebracht worden in kolonies, waarvoor thans de plaats en inrichting moeten worden bepaald.

De verbetering der toestanden, wat de leprozen betreft, op Bali en Lombok heeft reeds lang de aandacht van den geneeskundigen dienst. Indertijd heeft dr. Terburgh, bij een inspectiereis over die eilanden, gegevens verzameld omtrent het aantal dier ongelukkigen, hunne verspreiding over het eiland, enz.

Daarop werden plannen gemaakt de leprozen bijeen te brengen in eene centrale inrichting op dat eiland. De verpleging zou dan, op dezelfde wijze als te Pelantoengen, door het leger des heils geschieden.

Bataviasche Bedelaarskolonie.

De heer De Ruijter de Wildt, de volijverige werker voor den groei en den bloei dezer kolonie, zag in, dat ook daar ledigheid des duivels oorkussen is en hij zon op middelen om de menschen aan 't werk te krijgen.

De kolonisten beginnen hun dagtaak des morgens om half acht. De vrouwen gaan de paden wieden, de mannen houden zich onledig met het maken van manden, matten, bezems, enz. 't Zijn meest allen blinde stakkers, die daar in de ruime loods hun werk doen en 't is bewonderenswaardig om te zien, hoe handig die menschen op 't gevoel af manden en matten maken.

Geregeld gaat één der verpleegden er met 't gefabriceerde op uit en de verkoop valt steeds zoo mee, dat de vraag zeer dikwerf het aanbod overtreft.

Was tot voor kort de financieele toestand niet zeer rooskleurig te noemen, door een regeeringssubsidie van *f* 250 en een gemeentelijke subsidie van *f* 150 's maands, kan de vereeniging zich thans goed bedruipen.

Wanneer de geplante klapper- en vruchtboomen goed zijn opgekomen en hun schaduw spreiden over het terrein, 't welk de vereeniging haar eigendom mag noemen, dan zal zeker de Bataviasche Bedelaarskolonie een dorado worden voor de stakkers, die zichzelf en anderen tot last waren.

Batavia en Meester één Gemeente.

De kwestie nopens de vereeniging van de gemeenten Batavia en Mr. Cornelis tot één gemeente is in behandeling genomen. Het plan zit voor, om de functies van assistent-resident van politie en assistent-resident, voor-

zitter van den Gemeenteraad, niet meer in één persoon te vereenigen.

De drukke positie, die de heer Canne te Batavia bekleedt, zou een dergelijke splitsing inderdaad zeer gewenscht maken. Zoo meenen de Ind. bladen.

Het Verzet in West-Borneo.

De resident der Westerafdeeling van Borneo seinde 29 Januari j.l.:

Tusschen 5 en 15 dezer meldden zich bij colonnecommandant kapitein Stennekes in boven Sanggau 372 vluchtelingen uit Songkong, die naar hunne woonplaatsen zullen terugkeeren.

Kustlicht bij Oost-Nias.

Op 23 Jan. j.l. is het aantal kustlichten van onzen Archipel weder met één verrijkt. Dien dag heeft voor 't eerst zijn stralen ter beschikking van de zeevaart gesteld de nieuw gebouwde vuurbaak te Goenoeng Sitoli, Oost-Nias.

Japansch Bezoek.

Twee Japansche autoriteiten maken een reis door Java, de heer Nagumitzu, directeur van landbouw in Japan, en de Japansche consul te Batavia, de heer Ukita. Eerstgenoemde is op Java gekomen met het doel de handelsbetrekkingen tusschen Nederlandsch-Indië en Japan te bestudeeren en eventueel te trachten nauwere relatiën aan te knoopen. Hij heeft ook een bezoek gebracht aan den landvoogd in diens paleis te Buitenzorg om aan Z. E. het doel van zijn rèis bloot te leggen. De G. G. heeft hem den meest mogelijken steun toegezegd.

Actie en Reactie.

Men schrijft het volgende aan het „Bat. Nieuwsbl." o.m.

De verschijning van de „Medan Moeslimin", als tegenwicht van het Javaansch Christelijk blad „Mardi Rahardjo", wordt door de Inlandsche pers met geestdrift begroet en algemeen wordt thans in gezaghebbende Inlandsche kringen gevoeld de behoefte aan verbetering van het godsdienstonderwijs, zóó, dat de godsdienst-scholen op Java aansluiting vinden bij hoogere inrichtingen van godsdienst-onderwijs in het buitenland.

De redactie van de „Medan Moeslimin" berust in goede handen van Soloneezen, die de beide talen, waarin het blad geredigeerd wordt, nl. Javaansch en Maleisch, volkomen beheerschen en geheel op de hoogte zijn van den godsdienst van den profeet. Verondersteld mag worden, dat één dezer redacteuren heeft behoord tot de Javaansche mannen, die in Caïro aan een der godsdienstige scholen aldaar hun studiën voltooid hebben.

In het eerste nummer van de „Medan Moeslimin" wordt het liefdewerk der zending zeer geprezen en den Islamieten ten voorbeeld gesteld. De redactie herinnert er den lezer aan, dat tempo doeloe en in Mohammedaansche rijken de Moslimsche staten niets anders deden en doen dan de zending.

Gewaarschuwd wordt tegen het schelden op andere godsdiensten als de „Mardi Rahardjo" gedaan heeft ten aanzien van den Islam. Zulk een handeling is door den koran ten strengste verboden. En het is de plicht van den moslim om Jezus evenals de andere nabi's ook als profeet te erkennen, zonder echter zijn leer als de wettige te erkennen.

De „Oetoesan Hindia" constateert, het nut van een blad als de „Medan Moeslimin" besprekend, het directe optreden der Christelijkheid, wier actie middels de „Mardi Rahardjo" in de Mohamemdaansche wereld vergeleken wordt met de akal van den wolf in schapenvel.

In de „Sarotama" prijst een redactielid van de „Medan Moeslimin" de Mohamadiah-school te Djokja, welke gebroken heeft met de ouderwetsche onderwijsmethode in den godsdienst en den leerlingen naast het onderwijs in het geloof ook het gewone elementaire schoolonderricht geeft. De wensch is uitgesproken, om het peil van onderwijs aan de Mamba'oel Oeloem-school zoodanig op te voeren, dat deze godsdienstige inrichting een zevenjarigen cursus krijgt en een voortgezette studie vormt niet alleen voor de oud-leerlingen van de Mohammadiah-school te Djokja, doch ook aansluiting vormt bij de hoogere inrichtingen in Caïro en Beyrouth (Sirië), waar ook Javanen studeeren. Deze voorstelling heeft ook de goedkeuring van den Soloschen rijksbestierder weggedragen, zoodat redelijkerwijze verwacht mag worden, dat de plannen der hervormers spoedig hun beslag zullen krijgen.

Suriname.

Den 27en Februari 1916 zal het 100 jaar geleden zijn, dat Suriname, na sedert 1804 in Engelsche handen te zijn geweest, weer onder Nederlandsch bestuur kwam.

Op dien dag werd n.l. het bestuur overgenomen door den Gouverneur-Generaal van Panhuys, die met een eskader van ongeveer 1000 man Nederlandsche troepen in Suriname aankwam.

Bij de conventie van Londen, den 13en Augustus 1814 gesloten en door den vrede van Parijs van 20 November 1815 bekrachtigd, had Engeland zich verbonden aan Nederland alle veroverde bezitingen, behalve Berbice, Demerary, Essequebo en de Kaap de Goede Hoop, terug te geven.

„Het was — schrijft Wolbers — een plegtig oogenblik, toen de Engelsche vlag, die midden op het Gouvernementsplein aan een hoogen stok woei, langzaam werd neergelaten, terwijl de Hollandsche driekleur even statig werd opgeheschen; waarop een luid gejuich door het volk werd aangeheven en het Oranjeboven daverend door de lucht weergalmde."

De overgave van Curaçao had eenige dagen later plaats, n.l. den 4en Maart 1816.

De „Curaçaosche Crt." van 8 Maart d.a.v. deelt daaromtrent het volgende mede: „De eerste saluutschoten werden gelost omstreeks 10 uur, op het oogenblik, dat Z. Excell. de vice-adminaral Kikkert het schip „De Prins van Oranje" verliet en in zijn sloep rondom het schip ging. Precies te 10 uur kwam Z.Ex. vergezeld van den generaal-majoor John Le Couteur en de leden van den Raad van policie, voor het gouvernementshuis, alwaar eene publikatie werd afgekondigd, waarbij de inwoners werden ontheven van den eed van getrouwheid aan de Britsche Regeering, den 1sten Januari 1807 bij de inbezitneming van het eiland afgelegd.

Hierna verscheen Z.Exc. met het gevolg op het balcon van het gouvernementshuis aan den havenkant en op een gegeven sein — 't was een plechtig oogenblik — werd de Engelsche vlag van de forten langzaam neergelaten en rees dadelijk daarop onder saluutschoten op forten en schepen statig de Hollandsche vlag omhoog, waarop door het volk een vroolijk gejuich werd aangeheven."

Het is nu niet de geschikte tijd om aan een feestviering te denken, maar het is niet onmogelijk, dat binnen een jaar de wereldbrand gebluscht zal zijn. In dat geval zal men in de koloniën en ook hier — al beschouwen velen de West-Indische koloniën als een lastpost — feest moeten vieren. Iemand, met wien wij hierover spraken en die zich ontpopte als een verwoede postzegelverzamelaar, meende dat men in elk geval het historische feit moest herdenken door de uitgifte van een serie mooie postzegels en drong er op aan, dat wij zijn denkbeeld niet zouden verzwijgen. De regeering heeft dan tijd het te overwegen.

Boven zeiden wij, dat Berbice, Essequebo en Demerary Britsche koloniën bleven. In dit verband willen wij hier uit een bespreking door Dr. Colenbrander in „De Gids" van 1 Maart 1911 van het boek van C. A. Harris en J. A. J. de Villiers — „Storm van 's-Gravensande. The Rise of British Guiana compiled from his despatches" — een brok overschrijven:

...„Het is een voor het Nederlandsch nationaal gevoel in zeker opzicht vleiende, in andere opzichten droevige lectuur. Vleiend is de kennismaking met een veelszins uitstekend man, dien Storm zich betoond heeft: ijverig, doortastend en vooruitziend. Een figuur uit onzen grooten tijd in de achttiende eeuw verdwaald. Droevig daarentegen in de hoogste mate is de geschiedenis der onmacht van de stervende West-Indische Compagnie, erger: van de onmacht der natie, om van een gunstige conjunctuur gebruik te maken. Van de aanwezigheid van een zoo energiek dienaar wordt ter nauwernood partij getrokken. Men houdt Storm niet bij en ziet toe, dat vreemdelingen zich meester maken van de goede kansen, die hij voor Nederlanders had opengesteld. De bodem, vooral in Demerary, blijkt voor de kultuur van suiker en koffie zoo voordeelig, dat de waarde van den grond er in de tien jaren tusschen 1759 en 1769 meer dan vertienvoudigde. Intusschen zijn het meer en meer Engelschen, die geld in deze kultures steken. In 1762 telt Essequebo 68 plantages, waarvan er 8 in Engelsche handen zijn; het jonger en voorspoediger Demerary 93, waarvan er 34 aan Engelschen toebehooren. In 1769 zijn er in Demerary reeds 206 plantages, maar waarvan 56 aan Engelschen toekomen. Bovendien schijnen op plantages, die eigendom van Nederlanders waren, vele Engelschen als administrateurs enz. werkzaam te zijn geweest; althans Storm bericht in een brief van 1760, dat onder de blanke bevolking van Demerary de Engelschsprekenden in de meerderheid zijn. Na Storm's tijd is hierin geen verandering gekomen; eerder is het verergerd.

Het wordt, bij deze wetenschap, beter verklaarbaar, dat Demerary en Essequebo zoo zonder slag of stoot in 1781, in 1796, in 1803, aan de Engelsche krijgsmacht zijn overgegaan, terwijl Suriname, dat zuiver Nederlandsch was, zich toch altijd iets beter verdedigde; ook dat Engeland er in 1814 op gesteld was, Demerary te behouden, terwijl het van Suriname gereedelijk afzag. Kort voor de tweede Engelsche occupatie in 1796 telde de hoofdstad Stabroek een 250 blanken; in 1807, na tien jaren Engelsch bestuur, reeds 1500; vijf jaar later werd zij omgedoopt in Georgetown. Demerary bleef in 1814 Engelsch, omdat het reeds geheel Engelsch was.

En zoo zien wij thans den besten bestuurder dien Britsch Guyana in den Hollandschen tijd gehad heeft, door Engelschen gehuldigd als een waardig voorganger van...... hen zelven." (blz. 589).

WAT DE INLANDER ZEGT.

Gemengde Huwelijken. Huwelijken van Inlanders met vrouwen van een anderen landaard en wel met meisjes van Europeesche afkomst, worden in den laatsten tijd meer en meer gesloten, beweert de „Bintang Soerabaja". Enkelen, die goed onderlegd waren in de Hollandsche taal en vrijwel een Europeesche opvoeding hadden genoten, gaven het voorbeeld. Dit liet zich wel begrijpen en niet bepaald te veroordeelen, is 't ook niet door onzen godsdienst verboden. Maar langzamerhand vonden ook anderen 't goed dit voorbeeld te volgen. Het staat deftig, beschaafd, maar helaas, deze menschen vergeten, dat zij hierdoor te kort doen aan de Inlandsche meisjes, die als 't ware tot wezens van een lagere orde teruggebracht worden. Dit is

niet te verdedigen en niet in overeenstemming met den geest van vooruitgang en gelijkheid, die in de Inlandsche maatschappij gevoeld wordt; althans waarvan deze, zooals beweerd wordt, doortrokken is. Maar wie zijn die Europeesche meisjes, die met Inlanders huwen? Zij, die uit een beschaafd milieu afkomstig zijn en er op gesteld zijn daarin te blijven, zullen er niet toe overgaan met een Inlander, van welke hooge afkomst of geboorte ook, in den echt te treden. Het zijn „afgekeurden" (zoo drukt het blad zich uit) van welken rang of stand dan ook, die met Inlanders trouwen en dezen zijn er trotsch op tegenover hunne landgenooten te kunnen zeggen, dat zij een Europeesch vrouwtje in hun bezit hebben. Daar wordt geur mee geslagen! Sedert de Inlanders de verschillende hoogere en lagere Inlandsche en Europeesche scholen afloopen, doet zich het verschijnsel voor, dat zij boven hun stand willen trouwen. Niet alleen, dat zij trachten een Europeesch meisje te huwen, maar — en hierin worden zij door de ouders aangemoedigd en geholpen — zij vermeenen ook aanspraak te mogen maken op de hand van de dochters van hooger geplaatsten, regenten bijv. De zoon van een toekang (ambachtsman) bijv. vermeent, omdat hij de eene of andere school heeft afgeloopen, het recht te hebben de dochter van een regent ten huwelijk te vragen. Ware liefde, genegenheid, waardeering, strekken niet ten grondslag aan zoo'n huwelijk, maar de zucht om vooruit te komen, rijk te worden, promotie te maken, is dan de drijfveer. Op dit verschijnsel dient de aandacht gevestigd te worden, in 't belang van de Inlandsche meisjes in de eerste plaats. Aldus eindigt bovengenoemd blad.

Durven. In het afgeloopen jaar — alzoo de „Pantjaran Warta" — werd in de Maleische pers vaak de uitdrukking gebezigd: „Berani Karena benar" (durf, als gij in uw recht zijt), om daarmee te kennen te geven, dat de Inlanders zich thans heel goed van hun rechten bewust zijn. De Doenia Bergerak heeft er volgens eerstgenoemd blad iets meer prozaisch van gemaakt: „Berani sebab berapi, takoet sebab koesoet" (durven omdat er vuur in zit, bang zijn, omdat je niet netjes voor den dag kunt komen). De beteekenis komt echter vrijwel op hetzelfde neer, meent de „P. W." Deze woorden zijn wel van toepassing op de menschen, die wat geleerd hebben, de meer ontwikkelden, maar voor de Kromodongso's gelden zij nog niet. Die gevoelen zich nog onderdrukt, onderworpen aan hun „takdir" (Gods wil en genade). Het zijn de willoozen, die vooral het „takoet sebab koesoet" betrachten, omdat zij nog zoo simpel en onnoozel zijn. Met „berani karena benar" wordt niet bedoeld te durven, teneinde de menschen af te ranselen, te dooden, maar om recht te zoeken, onrecht te bestrijden, domheid en vooroordeel te bevechten. Het is meer dan noodig, dat niet alleen de gegoeden, de ambtenaren en de ontwikkelden in 't algemeen zich op hun recht laten voorstaan, maar dat ook de „wongtjilikstand" (de kleine man) de bedoelde zinspreuk in toepassing brengt. Kort geleden werd ergens in een afdeeling op Java door het bestuur van de daar gevormde S. I. om rechtspersoonlijkheid gevraagd. De vereeniging werd tegengewerkt, niet door de Europeesche ambtenaren, noch door vreemde Oosterlingen of andere nationaliteiten, maar door de eigen ambtenaren onder de Inlanders, de hoogst geplaatsten in den lande, met name den regent en den patih, die een ongunstig advies uitbrachten en tegen de toekenning van rechtspersoonlijkheid waren. Het bestuur van de S. I. voormeld moest heel lang op de beslissing wachten. Eindelijk kreeg het te hooren, waaraan het te wijten was en ging het toen voor zijn recht bij het Europeesch bestuur spreken; het hield voet bij stuk, omdat het in zijn recht was en de vereeniging kreeg ten langen laatste de gevraagde rechtspersoonlijkheid. Met voldoening kon het S. I. bestuur getuigen van het „Berani karena benar."

Vooruitgang. Vroeger (in de eerste tijden) waren de meeste Inlanders arm, zoo verhaalt de „Sinar Djawa". Thans zijn zij wel niet allen rijk of welgesteld, maar van algemeene armoede is ook geen sprake. Werk om wat te verdienen was er zoo goed als niet; de verdiensten waren dientengevolge zeer gering. Wat er naar rato gegeten werd, was ook niet veel. Zoo ging 't ook met alle andere uitgaven. Maar na verloop van lange tijden zijn van overheidswege maatregelen getroffen, regelingen gemaakt, die ten doel hebben de welvaart van land en volk te bevorderen. Zij zijn in wetboeken en Staatsbladen en andere aanschrijvingen te lezen. En daaraan moet de hand gehouden worden. Leest maar, wat in den aanhef van het Staatsblad geplaatst is. „Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage colleges en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons." Voor de uitvoering van al deze bevelen van hooger hand zijn ambtenaren van politie en justitie noodig, die betaald worden, maar vooraf een eed moeten afleggen. Zij moeten ijverig, eerlijk en betrouwbaar zijn, niet naar „smeer" verlangen, de belangen van den kleinen man behartigen, voor dezen ten allen tijde toegankelijk zijn, hem niet knijpen en uitzuigen. Worden deze aanschrijvingen door de politie en justitieambtenaren nagekomen? Helaas niet. Velen handelen naar eigen inzichten, zorgen voor eigen welzijn ten koste van anderen. De smeer van den Baba is nog steeds een welkom artikel. Men zegt, dat de Inlanders wel vooruit gegaan zijn, maar de kleine man wordt nog steeds als een ezel behandeld. Aan de gedragingen van de Inlandsche ambtenaren moet meer ruchtbaarheid gegeven worden en hunne namen bekend gemaakt. Eerst dan kan een betere toestand voor den kleinen man verwacht worden; alzoo de schrijver.

Een nieuw Orgaan. Te Solo is een nieuw blad verschenen onder den naam van de „Medan Moeslimin" dat maandelijks in 't Javaansch en Maleisch wordt uitgegeven. Uitgevers zijn de H.H. H. M. Misbach en Mas Sastrosidojo. Hoofdredacteur is de heer Mas Soearno, die als mede-redacteuren bijgestaan wordt door de H.H. Raden Trihardono en Hadji A. Hyzamzyni. Andere bekende journalisten zijn er ook aan verbonden. Het programma, dat dit blad zich tot uitvoering heeft voorgesteld, is: a. den vooruitgang te bevorderen van den Inlander op godsdienstigen Islammitischen grondslag; b. hem dientengevolge op de hoogte te brengen van de leer van den Islam; c. hem te onderrichten in de geschiedenis van het eiland Java en van den Islam; d. Bestrijding van ongeloof en bijgeloof, als strijdig met de leer van den Islam. e. En verder alles voor den Inlander te doen, wat dienstig voor zijne ontwikkeling is.

Het abonnement van dit blad zal binnen N.-I. *f* 1.25, buiten N.-I. *f* 1.75 's jaars bedragen. Wij — alzoo de „Pantjaran Warta" — veronderstellen, dat allen, die zich niet met de Christelijke actie van de laatste jaren vereenigen kunnen, zich op dit blad zullen abonneeren, om het doel zooveel mogelijk te ondersteunen en te doen bereiken. Wij — alzoo dit blad — koesteren daarom de beste wenschen voor zijn bestaan en hopen, dat het een lang leven bereiken zal.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Vrouwelijke Chineesche studente. De „Perniagan" verneemt, dat mejuffrouw Caroline Tan dit jaar, in April, het staatsexamen in Holland zal afleggen, en dat zij daarna in de rechten gaat studeeren. Zij wacht daar verder de komst af van mejuffrouw Tio Hiang Nio uit Soerabaja, om samen te studeeren. Als de oorlog niet uitgebroken was, zou zij reeds eerder naar Holland vertrokken zijn.

„Politoer Sadja". Si Miskin, in de „Perniagan" is niet best te spreken over de zoogenaamde ontwikkeling en vooruitgang van het Javaansche volk. Er is, zegt hij, in den laatsten tijd een verlakte toestand gekomen, maar in werkelijkheid is 90 pCt. van de bevolking nog in denzelfden geestestoestand van vroeger, welke niet in dezen tijd past. Toen volgens de overleveringen Java reeds eeuwen geleden in een toestand van beschaving zou verkeeren, wordt van Japan verteld, dat het onbeschaafd en onontwikkeld was. Hoe groot is nu niet het onderscheid tusschen de volken van deze beide landen. De Japanners zijn wel degelijk in alle opzichten vooruitgegaan. De Javanen zijn in weerwil van een aanraking van vier eeuwen met andere volken op denzelfden trap van ontwikkeling en beschaving gebleven. Toen de Javanen reeds in aanraking kwamen met Engelschen, Hollanders en Portugeezen, waren de inheemsche bewoners van Manilla en de andere eilanden van de Philippijnen nog als wilden te beschouwen: zij aten menschenvleesch en waren zeeroovers. En hoe is nu de toestand daar? De lezers mogen hun oordeel zelf uitspreken. Dit verschil in geaardheid en aanleg tusschen het Javaansche volk en andere, moet ontegenzeggelijk verwondering opwekken. Maar onbegrijpelijk is, naar het oordeel van den schrijver, het bestaan van de Inlandsche vereenigingen, die in den laatsten tijd zijn opgericht, zoowel door Mohamedanen als Christenen, met name de „Ati Soetji", de „7 M", de „S. I." en dergelijke, die ten doel hebben het tegengaan van dieverijen, dronkenschap, opiumschuiven, ontucht, enz. Niet dat ik — zoo schrijft hij — de stichters daarvan een verwijt wil maken, maar ik heb mij wel afgevraagd, waarom deze vereenigingen in het leven werden geroepen. Alles toch wat in het programma van deze vereenigingen als doel is opgenomen, staat reeds in den Mohamedaanschen en Christelijken godsdienst voorgeschreven. De leden van genoemde vereenigingen zijn toch ook belijders van deze godsdiensten en als zoodanig bekend met de voorschriften van hun godsdienstleer. De Islam en de Christelijke leer verbieden het stelen, veroordeelen de dronkenschap, het dooden, de echtbreuk, het dobbelen en andere ongerechtigheden, ja nog meer dan wat de 7 M. en de S. I. veroordeelt. Ik voor mij vind 't daarom onnoodig, dat dergelijke vereenigingen bestaan. Vele Inlanders zullen naar mijne — des schrijvers — overtuiging in de meening gebracht worden, dat aan hun godsdienst nog veel ontbreekt, waardoor zij dezen niet genoeg zullen waardeeren. Nog vóór dat de Ati Soetji, de 7 M en de S. I. bestonden, werden de Islam en de Christelijke godsdienst door de Inlanders in den Archipel beleden. Zij wisten reeds, dat genoemde overtredingen in de oogen der Godheid zonden waren, waartegen gestreden moest worden. Deze zonden worden nog bedreven. Verwacht men nu van deze vereenigingen, dat men met het bedrijven van die zonden niet voort zal gaan? Het ware beter — zoo gaat de schrijver voort — dat de leidslieden handelvereenigingen oprichtten, idem voor onderwijs, landbouw, veeteelt. Daarvan kan de bevolking nog veel leeren. Zij moeten ophouden met die godsdienstige vereenigingen en dergelijke zaken overlaten aan de pangoeloes en panditas.

Jeuria, een andere schrijver in de „Perniagan", schrijft ook, dat de Inlanders, in weerwil van al die vereenigingen, die sedert 1908—1914 zijn opgericht en van alle andere pogingen, die in het werk werden gesteld hen hooger op te voeren, toch beneden de streep van ontwikkeling van andere volken zijn blijven staan. Dit is wel

een bewijs, schrijft hij, dat zij nog niet weten, wat eigenlijk eensgezindheid is, waaraan het feitelijk bij hen ontbreekt. Meer dan eens heb ik met eigen oogen kunnen zien of in kranten lezen, dat de waroengaandeelen daar en daar naar beneden zijn gegaan, dat de toko in de afdeeling A. door een besmettelijke ziekte was aangetast met den welbekenden doodelijken afloop, dat de gelden van een maatschappij ergens daar en daar weggegoocheld waren, dat een vereeniging B. naar betere gewesten was heengegaan. Wat was wel de oorzaak van al deze onheilen? Alles de schuld van de Inlanders zelf. Zij weten niet wat eensgezindheid beteekent. Wanneer zullen zij beginnen eensgezind te zijn? Het bekende liedje! Als 't niet in dit jaar gebeurt, dan misschien in 1916 of 1917 of anders stellig in het jaar 2000 en als 't dan nog niet heeft plaats gehad (die eensgezindheid dan), zooals Si Miskin 't ook al voorspeld heeft, in het jaar, dat de katten hoorns zullen dragen en de dauw midden op den dag van den hemel zal nederdalen. En dan nog misschien??? Als ik dit alles bedenk, dan vraag ik mij zelf af, waartoe deze vereenigingen dienen moeten, die den lachlust van andere volken opwekken. Is het niet beter, dat zij, de Inlanders, maar niets deden? Maar hoe zouden zij dan naar de bioscopen kunnen gaan, de zoo begeerlijke en smakelijke saté kambing (stukjes schapen- of geitenvleesch aan een spit gebraden) eten, sigaren en sigaretten rooken, of fietsen, rijden, enz., al dergelijke vermakelijkheden, waaraan zij reeds zóó gewend en verwend zijn, dat zij zonder deze niet één nacht rustig zouden kunnen slapen. Ach in dit opzicht denken zij wel eensgezind, maar staan zij toch nog heel laag. Heel deftig worden vereenigingen opgericht. In den beginne heet alles eensgezind te zijn. Heel deftig komen de besturen elken middag bij elkaar ten huize van den president en praten over koetjes en kalfjes. Maar de kleine man houdt liever van dessahoofd-verkiezingen, van de voorafgaande samenkomsten met de djago's. Wat kunnen hun dan statuten en huishoudelijke reglementen schelen? De meesten kunnen noch lezen, noch schrijven. En de gelden van aandeelen verdwijnen spoorloos; wat kan hun dat verder schelen? Zij hebben maling aan de vereenigingen.

Van Vreemde Koloniën.

de Wet en zijn lotgenooten.

Er gaat een sympathieke stroom van Groot Brittanië uit door ons land. Wij kunnen ons zelf ietwat van de eer toekennen, meegewerkt te hebben tot het geven van den eersten stoot, daar wij mee hebben gepleit voor grootmoedigheid ten opzichte van hen, die rebellen genoemd zijn, maar die hiertoe zijn gekomen door al te zwaren eisch, hun door de regeering van Z.-Afrika gesteld. Ook van andere zijde in ons land is meer rechtstreeks clémentie gepleit en ingeroepen voor Christiaan de Wet, eenmaal een schitterende figuur in den Boerenoorlog, nu staatsgevangene tegenover hen, die eenmaal zijn medestrijders waren, de Ned. Z. Afr. Ver. en het Algem. Nederl. Verbond zijn hiertoe voorgegaan. Maar nu is van Britsche zijde een poging gedaan om een meer algemeene uiting te krijgen, zij 't dat deze beperkt blijft tot de vrouwen. Twee Engelsche vrouwen, de dames Robinson en Payne, zijn naar ons land gekomen om in 't bijzonder Nederl. vrouwen op te wekken, samen met Engelsche vrouwen een beweging op touw te zetten voor een grootmoedige behandeling van generaal de Wet en zijn lotgenooten.

Een comité heeft zich hier gevormd om de uiting te organiseeren. In een beoordeeling van het al dan niet rechtmatige der verzetbeweging treedt het comité niet, maar de oproep gebeurt in de overtuiging dat die mannen slechts kunnen gehandeld hebben in de meening, dat zij een rechtvaardige en goede zaak te verdedigen hadden. Men wil een beroep doen op de grootmoedigheid van hen, die te beslissen hebben, uit naam van zeer velen.

Daarom wordt elke vrouw, die hiervoor meevoelt, verzocht een briefkaart of kaartje te zenden aan mevrouw J. A. Simons-Mees, Prinsenvinkenpark 42, Den Haag. Beter is nog op een papiertje te schrijven: „Voor Christiaan de Wet" en daarop handteekeningen te verzamelen, welke aan hetzelfde adres gezonden worden. Wil men iets ter bevordering van 't doel missen, om te helpen de onvermijdelijke kosten te dragen, dan is dit mede welkom; een eventueel overschot is bestemd voor het comité voor Belgische vluchtelingen.

Zal de regeering van Z. Afrika zich aan een dergelijk beroep storen? Daar de kans bestaat, late men de gelegenheid tot meedoen niet ongebruikt. Hoe grooter het aantal, zooveel te grooter ook de kans. Voegen Vlaamsche vrouwen zich bij de Nederlandsche, dan zal dit zeker niet nalaten den indruk nog te vermeerderen.

Een zeebezem.

De hulpkruiser Prins Eitel Friedrich tracht den roem van de Emden op zij te streven. Wat het aantal der gemaakte zinkoffers betreft kan hij inderdaad reeds in mededinging komen, maar niet zoo onverdeeld is de bewondering voor zijn wijze van optreden. Meer speciaal nemen de Amerikanen het naar den kelder zenden van het Amerik. schip W. P. Frye kwalijk. De commandant van de Pr. Eitel Friedrich heeft de lading laten onderzoeken, deze bevonden als tarwe bestemd voor Queenstown en Falmouth, dus tot verstrekking van levensmiddelen aan Engeland, daarom werd een dynamietbom tot ontploffing aangelegd, die 't schip tot zinken bracht.

De Eitel Friedrich is te Newport News binnengevallen voor eenige herstellingen. Hij had 350 opvarenden aan boord van de sedert 27 Jan. in den grond geboorde schepen, t.w. de Russische bark Isabel Browne, de Fransche schepen Pierre Loti, Jacobsen en Florida, de Engelsche bodems Invercoe, Mary Ada Short, benevens het vermelde Amerikaansche schip.

Tegelijkertijd kwam het bericht van de aankomst te Panama van 40 man van de Britsche bark Kiddalton en het Fr. schip Jean, die door de Pr. Eitel Friedrich in den Stillen Oceaan tot zinken zijn gebracht, waarna de bemanning op het Paasch-eiland werd afgezet, daar nam de Nordic haar aan boord.

In Newport News is de D. hulpkruiser in 't dok gegaan, de herstellingen kunnen eenige weken duren. Daar de Amerik. autoriteiten bezwaar hebben gemaakt de vreemde opvarenden aan wal te laten, zullen die misschien weer moeten mee afreizen, als 't schip althans toestemming krijgt om weer uit te varen en gelegenheid hiertoe vindt nu de vijand op de loer ligt. Overigens komen de verwijten hierop neer: De tarwe, door de Frye vervoerd, had alleen vernietigd mogen worden als zij voor 't vijandel. leger bestemd was. De Pr. Eitel Fr. was een koopvaardijschip, dat zich in volle zee niet in een oorlogsschip had behooren om te zetten. De Amerik. vlag had een aanleiding moeten zijn, om 't schip alleen in 't uiterste geval te treffen, het tegenovergestelde is geschied. Zeker zal door Amerika opheldering en zoo noodig genoegdoening aan Duitschland worden gevraagd, althans volgens de Amerik. bladen.

Nog een staaltje hoever de contrôle op zee zich uitstrekt, geeft de aanhouding van het Deensche schip Kong Kristian VIII bij de Faroër door een Eng. torpedojager. Deze eischen de uitlevering van den Amerik. Smith, van verspieding verdacht. Tevens werden eenige Duitsche reservisten gevangen genomen, die van Finsche passen waren voorzien.

Nederlandsche vlag gebruikt door neutralen.

Wij achten het hier wel de plaats om te wijzen op den belangrijken maatregel, door de Nederl. regeering genomen, waarbij aan vreemde handelsschepen, die de Nederl. vlag hijschen of op andere wijze den schijn aannemen van de Nederlandsche nationaliteit te bezitten, wordt bekend gemaakt, dat 't vertrek uit en de vaart door 't Nederl. rechtsgebied zal worden belet.

Japan in China.

Aan de hand der Japansche eischen, die wij in ons vorig nummer in herinnering brachten, zijn de druppelsgewijze uitlekkende berichten over de Japansch-Chineesche onderhandelingen in haar juiste beteekenis te waardeeren.

China heeft er definitief in toegestemd aan Japan het recht te verleenen tot exploratie van Zuid-Mandsjoerije en het vergund tot 1917 aanvragen voor mijnontginning te behandelen. Daardoor worden buitensporige rechten aan Japan toegekend, welke Japan in dit geheele gebied feitelijk tot meest begunstigde natie maakt.

In de clausule nopens de openstelling van het voor spoorwegaanleg in concessie gegeven gebied voor de mijn-ontginning is het Zuid-Afrikaansche stelsel gevolgd. China verleent aan Japan zekere rechten van voorkoop ten aanzien van de nieuwe Zuid-Mandsjoerijsche spoorlijnen.

In de belangrijke aangelegenheid van den spoorweg Kirin-Tsjantsjoer, de bekende strategische lijn, die bestemd is om een verbinding te scheppen met de kust van Noord-Korea via de rivieren Toemen en Soengari, hetgeen voor Rusland daar een nieuwen toestand in het leven zal roepen, heeft China zich echter hardnekkig beroepen op artikel 7 van het verdrag van Portsmouth, bepalende dat Rusland noch Japan gerechtigd zal zijn strategische spoorlijnen door Mandsjoerije te verkrijgen, en eveneens op artikelen 2 en 3. China is bereid zooveel mogelijk plaatsen in Mandsjoerije voor den handel te openen, doch houdt met nadruk vol, dat het niet op groote schaal allerlei vreemdelingen in het binnenland kan toelaten, tenzij de exterritorialiteitsrechten worden opgeheven.

Nader wordt uit betrouwbare bron bericht, dat 27.000 man Japansche troepen reeds in China zijn geland of zich hebben ingescheept, dan wel gereed zijn voor inscheping op zeilschepen.

President Joeansjikai heeft aan zijn vrienden medegedeeld, dat hij den toestand hopeloos inzag en dat hij vooral moedeloos was omtrent de onderhandelingen met Japan, waarin China reeds tot het uiterste was gegaan. Indien de dreigende taal, die reeds persoonlijk tegenover hem was gebezigd, werd gevolgd door de landing van een groote Japansche troepenmacht, zouden de onderhandelingen moeten worden afgebroken.

Binnenkort zal 'n rechtstreeksch beroep worden gedaan op Engeland, waarin China een algeheel vertrouwen stelt, daar de toestand ieder oogenblik dreigt zoo ernstig te worden, dat de diplomatie hem niet meer meester is.

Spreekt de Engelsche pers, en nog minder de regeering zich gaarne uit hoe zij over Japan's houding denkt, uit de wijze, waarop zij een ander aan het woord laten in de kolommen voor voorname beschouwingen bestemd, is toch wel zoowat te raden, hoe zij zich zouden willen uitspreken. Als zoodanig heeft de weergeving van een lezing van mevrouw Archibald Little, over een reis door de kloven van de Yang Tze, op de voorste pagina van de Times, wel beteekenis. De spreekster verklaarde nauwelijks te kunnen gelooven, dat Engelands bondgenoot zóó ver zou zijn afgeweken van de ridderlijkheid, die men dezen had toegeschreven en dat hij met de belangen van Engeland in China geen rekening zou houden. Stellig zou Japan, dat zich zoo gevoelig had getoond ten opzichte van de publieke opinie in het Westen, niet het voorbeeld van Duitschland willen volgen, door toepassing van het beginsel „macht is recht", aldus mevrouw Little.

De Nowoje Wremja, een toonaangevend Russisch orgaan, bericht, dat in hoofdzaak de eischen van Japan aan China gesteld, met de belangen van Rusland in het Verre Oosten in botsing komen en dat Rusland daarom reeds bezwaren langs diplomatieken weg te Tokio heeft doen indienen.

Mogen deze uitingen er iets toe bijdragen om de spanning tusschen China en Japan wat te verminderen, want deze is momenteel zeer ernstig, zeer dreigend!

OOST- EN WEST-INDISCH LITERATUUR-OVERZICHT.

Koloniaal Tijdschrift.

De Maart-afl. opent met eene beschouwing van den heer P. R. W. van Gesseler Verschuir over de nationale beweging in Britsch-Indië. Schrijver geeft een overzicht van het ontstaan en het verloop dezer beweging, en van de wijze waarop de Engelschen haar hebben geleid. Dat zij daarbij fouten hebben gemaakt ligt voor de hand, daar Engeland in dit opzicht andere koloniseerende mogendheden ver vooruit was en geen voorbeelden waren gegeven waaraan dat land zich kon toetsen. Nu ook in Nederlandsch-Indië de tijd niet ver meer af is, dat van een nationale beweging kan worden gesproken, kan van de in Br. Indië opgedane ervaringen met vrucht gebruikt worden gemaakt. Volgens den schr. zal ons bestuurssysteem zich over het algemeen beter aanpassen aan de beweging en bewandelen wij ook op onderwijsgebied den goeden weg. Dat Nederland zijn eenmaal in Indië aanvaarde taak met goed gevolg ten einde zal brengen staat bij hem vast, vooral in verband met „onze Hollandsche degelijkheid, zich uitende bij alles wat wij doen en ondernemen".

De oud-resident G. L. Gonggrijp publiceert het eerste gedeelte eener historisch-economische beschrijving der Karimoen Djawa-eilanden, ten noorden van Semarang liggende. Het artikel is de gedrukte voordracht van den heer G., den 18 Febr. j.l. gehouden voor de Vereeniging van ambtenaren bij het B.B., van welke voordracht reeds een overzicht werd gegeven in het Indologenblad van 4 Maart, zooals in het vorig Kol. Weekbl. werd vermeld.

Het in de vorige afl. aangevangen overzicht van de rechtspraak over Inlanders in de Duitsche koloniën, wordt in dit nr. besloten. De schrijver behandelt thans het procesrecht (a. civiel-proces, b. strafprocesrecht).

De rubriek verscheidenheden, van H. D. bevat: Zendingsopvattingen. — De Buitenbezittingen. — Een departement van de Buitenbezittingen. — Groot-tenue. — De rubriek Uit allerhande bron: Gewapende politie en Binnenlandsch Bestuur. — Gambircultuur in de Buitenbezittingen. — Inlandsche persoverzichten schrijven A. H. J. G. Walbeehm en Ch. P. J. Blok. — Een overzicht van gebeurtenissen in vreemde koloniën geeft H. D.

Tectona.

Het Dec.-nr. van het boschbouwkundig tijdschrift Tectona bevat o.m.: Lijst van door den Gouverneur-Generaal Daendels en diens opvolger uitgevaardigde plakaten en besluiten nopens de houtbosschen, door A. E. J. Bruinsma. — De personeelsformatie bij het boschwezen, door A. te Wechel. — Beknopte verhandeling over de oeconomische voorwaarden waaronder de rubbercultuur op Java gedreven wordt, door E. H. B. B. — Inhoud van tijdschriften.

Java en de suiker.

No. 66 van Pintoe-Perniagaän, het maandblad ter bevordering van den export naar Ned.-Indië, bevat het volgende bericht.

„Java heeft een zeer belangrijke suikerproductie. De totale jaarlijksche wereldproductie aan suiker bedraagt 325.000.000 pikol, waarin Java alleen deelt met 55.000.000 pikol. Doch de belangrijkheid van Java's productie springt nog meer in het oog, wanneer men de wereldproductie nader gaat ontleden. Het hierboven gegeven getal betreffende de wereldproductie omvat n.l. bietsuiker en rietsuiker, die respectievelijk pl.m. 145.000.000 pikol en 180.000.000 pikol als haar aandeel in die productie boeken. Aangezien Java uitsluitend rietsuiker produceert, mag men het aandeel van genoemd eiland in dat product stellen op ruim 1/7.

De Java-suiker is in 1914 niet onfortuinlijk geweest op de markt. De meeste suikerfabrieken deden haren oogst grif van de hand, enkele bleven met een voorraad zitten, die ongeveer 1/5 gedeelte van den totalen Java-oogst bedroeg. Het vooruitzicht was niet schitterend, te meer, daar het jaar reeds ver gevorderd was.

De oorlog in Europ abracht echter verandering in den toestand. Engeland, dat veel bietsuiker gebruikt, doch weinig produceert, is grootendeels aangewezen op invoer. De voornaamste landen, die bietsuiker uitvoeren, zijn Frankrijk, Duitschland, Oostenrijk en Rusland, alle oorlogvoerende mogendheden, die op reserve voorraad bedacht moeten zijn. Buitendien verbood Engeland allen invoer van bietsuiker, voornamelijk met het doel, den suikeruitvoer uit Duitschland en Oostenrijk tegen te gaan. Engeland scheen beducht te zijn, dat Duitsche of Oostenrijksche suiker middels handelaren van bevriende mogendheden onder het mom van eigen product zou worden ingevoerd.

De bietsuikeroogst van 1914 is voor een aanzienlijk gedeelte mislukt. Doordat de oorlog ook vele landbouwers onder de wapenen riep, kwamen voor de veldarbeid dra handen te kort. Groote uitgestrektheden bouwveld werden vernield, groote hoeveelheden beetwortel werden benut als voedsel. De beetwortels, bestemd voor suikerfabricage, konden niet alle verwerkt worden, omdat vele fabrieken stil stonden. Niettegenstaande dat alles is er nog een aanzienlijke hoeveelheid bietsuiker 1914 in stock.

Engeland echter komt bietsuiker te kort, en voorziet in dat gebrek door aankoop van rietsuiker. Zoodoende kwam de onverkochte hoeveelheid Java-suiker nog schitterend tot haar recht. Enkele handelaren en handelslichamen, welke den toestand voorzien hadden, maakten zich bijtijds meester van groote hoeveelheden, en verkochten die naar Engeland, waarbij prijzen gemaakt werden van 8 tot 13 gulden per pikol. Ook werd reeds beslag gelegd op een gedeelte van den oogst 1915 tot minimumprijzen van 9 gulden per pikol.

Engeland bezit vermoedelijk nog suikervoorraad voor enkele maanden. De bietsuiker 1915 zal wel niet veel beloven onder den druk van den oorlog. En mocht de oorlog in dat jaar komen te eindigen, en de handel niet belemmerd zijn, dan zal in de allereerste plaats de bietsuiker stock 1914 naar voren worden geschoven. Het is daarom voor Java van het grootste gewicht, dat het vóór dien tijd zijn rietsuiker zooveel mogelijk op de Europeesche markt brengt".

In hetzelfde blad vervolgt S. zijn beschouwing over de bacoven-crisis in Suriname.

Het arbeidsvraagstuk in Deli.

Over dit onderwerp schreef de Deli-Courant:

Eenige malen reeds is de kwestie van het arbeidsvraagstuk door den oorlog meer dan gewoonlijk op den voorgrond geplaatst; we kunnen thans aan de hand van enkele gegevens eenigszins nagaan, welke gevolgen de oorlog heeft gehad op de werkzaamheden in de cultures. Terwijl in 1913 van Augustus tot December 2826 menschen naar China zijn teruggezonden, is dat in hetzelfde tijdvak van 1914 slechts 900 geweest. Men moet daarbij echter voegen het aantal koelies, dat ook door de twee booten, die in het begin van dit jaar vertrokken, is meegenomen, omdat die booten in normale omstandigheden nog in 1914 zouden zijn vertrokken. In totaal komt men dan op een aantal van ongeveer 3000 koelies, die na het uitbreken van den oorlog zijn of moeten worden teruggezonden. Dit aantal komt volkomen overeen met het aantal, dat in dezen tijd in normale omstandigheden naar de plaatsen van herkomst terugkeert.

Daar staat evenwel tegenover, dat men in dienzelfden tijd een zestal booten heeft gemist, die andere jaren koelies uit China aanbrengen. Rekent men het aantal koelies, dat iedere boot gemiddeld aanbrengt op 500, dan zullen in de cultures een 3000 Chineezen minder werkzaam zijn.

In werkelijkheid echter is dit aantal echter nog iets hooger, omdat thans op verschillende plaatsen en bij verschillende werken koelies zijn ondergebracht, die daaraan in gewone tijden niet zouden gedacht hebben. Ze hebben thans echter geluisterd naar de waarschuwing, dat het ook in hun Chineesche Heimat geen couleur de rose is. Als ons bericht juist is, dan heeft de regeering van de Straits niet minder dan 2000 Chineesche koelies, die in de cultures en tinmijnen geen werk meer konden vinden, naar China teruggezonden. Met één boot zijn van Port Swettenham niet minder dan 3000 koelies vertrokken, terwijl de boot in normale tijden berekend is op het vervoer van een 1200 menschen.

Als men nu in het oog houdt, dat het dus gaat om een drie of vierduizend koelies op een totaal van een paar honderdduizend, dan ziet de toestand er nog niet erg dreigend uit.

Bovendien weet men, dat de immigratie van Java voor de rubber geregeld doorgaat.

De „Rumphius" van heden bracht ongeveer 300 koelies aan.

Humoristica.

In Tectona schrijft J. J. D.

„In eene reisbeschrijving van Siam leest men, dat de boeddha-priesters (monniken) nabij hun kloosters djatibosschen aanleggen. Er wordt medegedeeld, dat de boomen, die meest uit zaad worden gekweekt, tamelijk dicht opeen worden geplant, waardoor men een slanken groei verkrijgt. De schrijver vervolgt dan:

Freilich müssen die Bäume schon im 3en Jahre gewöhnlich versetzt werden, da Tectona grandis bekenntlich sehr rasch wächst und so in dem zu dichten Bestand aus Mangel an Nährstoffen Krankheiten entstehen könnten. Die Priester sind nun meist zu bequem, die Bäme erst lange zu versetzen. Wo der Bestand zu eng ist, hauen sie einfach aus und benutzen die schlanken Stamme als Pfosten, Träger oder sonstwie.

De schrijver vindt blijkbaar de jonge djatiboompjes uiterst waardevol en kan zich moeilijk voorstellen dat men zoo verkwistend is, die om te kappen waar ze te dicht staan! Hoe lui en gemakzuchtig zou hij de ambtenaren van het boschwezen op Java niet achten, als hij zag hoe daar de boomen in de 10000 H.A., die jaarlijks wordt gedund, ook eenvoudig worden weggekapt. De Boeddhamonniken komen hier wel wat heel onverdiend aan den naam van gemakzuchtigheid".

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 10: De suiker en de oorlog, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs (vervolg). — Het Departement van Landbouw in Ned.-Indië, door J. J. Paerels. — De rubbercultuur en de rubberhandel in Ned.-Indië, door Dr. A. H. Berkhout. — Ziekenten en beschadigingen van Hevea Brasiliensis op Java, door J. Westerdijk. — Afschaffing der heerendiensten in Pasoeroean, Kediri, Madioen, Besoeki, Soerabaja en Madoera. — Uit- en invoer van Java en Madoera. — De overzeesche handel en de oorlog. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen.

De legende van Singa Mangaradja's geboorte.

Volgens de legende zou de eerste Bataksche priesterkoning Singa Mangaradja op wonderlijke wijze geboren zijn. Zijn moeder werd n.l. bevrucht door een hemelsch wezen en het kind bleef zeven jaren in den moederschoot, alvorens het geboren werd. Toen het eindelijk geboren werd, geleek het op een pak watten, dat echter door een bliksemstraal werd gespleten, waarna een welgevormde knaap te voorschijn kwam. De bevalling der vrouw ging gepaard met aardbeving, stortregen en stormen; het dorp was vol geesten; tijgers vervolgden elkaar en panters verscheurden elkander. Als jongeling bracht Singa Mangaradja ieder in verbazing; zoo had hij nu en dan de gewoonte om met de voeten in de lucht en het hoofd naar beneden hangende te slapen; de bewoners van het Bakera-dal zagen toen tot hun verwondering, dat ook de rijsthalmen omgekeerd gingen groeien, n.l. met de wortels in de lucht. Eerst door het inroepen van zijn tusschenkomst en het geven van een feest, waarbij de jonge Singa Mangaradja bijzonder werd geëerd, kwamen de rijstvelden weder in orde. Hij had ook haar op de tong, een enkel woord van hem kon een mensch verderven of een landstreek verwoesten.

We ontleenen het bovenstaande aan een opstel van Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan in de jongste aflevering van het Nederl. Tijdschrift voor Geneeskunde, getiteld: „Ethnologische opmerkingen omtrent lichaamsafwijkingen bij de Inlnaders van den Indischen Archipel".

* * *

Statistiek der rechtsbedeeling in Nederlandsch-Indië over het jaar 1911. Weltevreden, Visser en Co.

Botanische verkenningen en tochten in het Wilis-gebergte (slot), door J. A. Lörzing. (De Tropische Natuur. Jaarg. III, afl. 8—9).

De dierenwereld van Insulinde in woord en beeld, door J. Hendrik van Balen, Afl. 19 (vervolg der vogelbeschrijving). Deventer, J. J. C. van der Burgh.

De geur van moeder's haarwrong. Gedichten van Raden Mas Noto Soeroto (vervolg). (De Tijdspiegel, Maart 1915).

Staats- en volkenrechtelijke positie van Koloniën. Voordracht van Mr. Dr. H. W. C. Bordewijk. (Orgaan der vereeniging „Moederland en Koloniën". 1915. No. 1).

Rapport over de opsporing van delfstoffen in Nederlandsch-Indië, door Mr. W. A. J. M. van Waterschoot van der Gracht. (Krachtens opdracht bij K. B. van 9 Juni 1913, No. 54). Batavia, Landsdrukkerij.

In Memoriam. C. S. van Musschenbroek (oud-voorzitter van het Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten op Java) (met portret). (Archief voor de Suikerindustrie in Ned.-Indië. 1914 No. 52).

Leeszaal Heulstraat 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9—6 uur 's namiddags:

De Planter, De West, De Surinaamsche Bode, Sumatrapost, Sumatrabode, De Padanger, De Sumatra Courant, Javabode, Bat. Nieuwsblad, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Atjeh's Nieuws- en Advertentieblad, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, De Banier, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, enz., benevens 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften en tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door Recht, De Stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Nederl. Zendeling-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor

den handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingsbode, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscourant, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad; De Locomotief; Het Soer. Handelsblad; De Sumatra-Post; De Sumatra-Bode; Tjahaja Sumatra; De Ind. Mercuur; Weekblad voor Indië; De Bandelier; De Banier; De Ind. Gids; De Vrouw in de XXe eeuw; Neerlandia; Bandera Wolanda; Koloniaal Tijdschrift; Handelsberichten v. h. Min. van Landbouw; Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel; Tijdschrift der Mij. voor Nijverheid; Publicaties v. h. Ned. Ind. Landbouw-Syndicaat; Archief v. d. Suikerindustrie in Ned.-Indië; Brochures, enz.

Ingezonden.

Geachte Redactie.

Laat ik beginnen met te zeggen, dat ik een trouw lezer ben van „Het Koloniaal Weekblad". Maar juist die getrouwheid heeft mij een teleurstelling bezorgd, waaraan ik hier even uiting meen te moeten geven.

In het afgeloopen jaar las ik meermalen, ook in uw blad, hoogst ernstige klachten over het onderwijs in de Kolonie Curaçao. Ik liet die klachten, met name over het Bijzonder Onderwijs, voorbijgaan, omdat ik de overtuiging had, dat zij grond misten. Zij waren dan ook meestal ontleend aan getuigenissen van heeren, die nooit een voet in een bijzondere school gezet hadden, of wel aan „De Wekker", een microscopisch weekblaadje, dat in de Kolonie gewoonlijk slechts tusschen vinger en duim wordt aangenomen, en dat alleen schijnt opgericht en te bestaan, om wat goed is in de Kolonie, neer te halen. Gelukkig telt het dan ook z'n abonné's niet bij honderdtallen, doch slechts bij zeer matige tientallen. Zulk een blaadje als gezag te zien aangehaald, wekt een medelijdenden glimlach bij al wie met de toestanden daarginds op de hoogte is. Op Curaçao zelf wordt het door de pers eenparig en voortdurend geïgnoreerd.

Doch nu mijn teleurstelling:

De oud-Minister Kraus, een liberaal van onverdachten stempel, bezoekt de scholen van Curaçao in opdracht der Regeering van het Moederland. Reeds verluidden hier en daar berichten over den gunstigen indruk, welken de Bijzondere scholen op hem maakten. Een officieele, openlijke verklaring ontbrak echter nog.

Die officieele, openlijke verklaring heeft hij nu met een ridderlijkheid, die hem eert, eenige weken geleden in de Eerste Kamer der Staten-Generaal afgelegd. Zij luidde geheel ten gunste van het Bijzonder Onderwijs op Curaçao. Hij raadde zelfs den Minister van Koloniën aan, goed toe te zien op de uitzending van openbare onderwijzers, opdat niet het openbare onderwijs het aflegge tegen het Bijzondere met z'n uitstekende onderwijskrachten.

Van bovenstaande verklaring nu vond ik met geen woord melding gemaakt in het „Koloniaal Weekblad".

't Wil mij voorkomen, dat, als men mee geholpen heeft om iemands goeden naam, al is het nog zoo weinig, te benemen, men ook verplicht is, zoodra de waarheid blijkt, dien goeden naam te helpen herstellen. Dat is geen vernedering, dat is eervolle plicht.

Die ridderlijkheid had ik bij u, Geachte Redactie, verondersteld. Ik verwachtte natuurlijk van u geen lofrede op het Bijz. Onderwijs, maar 't spijt me, dat de verwachting, die ik van uw rechtvaardigheidsgevoel had, bij slot van rekening grooter was dan de werkelijkheid. Ziedaar mijn teleurstelling.

Met de opname van bovenstaande zal u ten zeerste verplichten

Uw getrouwen Lezer

M. VICTOR ZWIJSEN,
Oud-rector v. h. Colegio „Santo Tomás",
Curaçao.

Gaarne hebben wij bovenstaand schrijven opgenomen, mede ten bewijze, — zoo dit nog noodig ware — dat „Het Koloniaal Weekblad" een vrije tribune is, waarin een ieder zijn meening kan uiten. Onpartijdigheid doet ons ook de oordeelvellingen van verschillende personen en organen weergeven.

De redevoeringen, in de Staten-Generaal gehouden, worden in den regel niet door ons opgenomen uit plaatsgebrek, en wijl men die toch in ieder dagblad vindt. Daarom vertrouwen wij, dat de geachte inzender wel zal willen toegeven, dat het niet-aanhalen van Prof. Kraus' woorden betreffende het Biz. Onderwijs op Curaçao, geenszins een bewijs van gemis aan rechtvaardigheidsgevoel onzerzijds is. (Red.-Com.).

Mededeelingen.

Van de Afd. 's-Gravenhage:

SOIRÉE MUSICALE onder leiding van den Heer Frans Andreoli, op *Woensdag 24 Maart a.s.* in Diligentia, Lange Voorhout.

Voor introductie wende men zich tot den Secretaris der Vereeniging, Laan van Meerdervoort 187, tusschen 10 en 12 en 2 en 4 uur.

Aanvang 8 uur 's avonds. — Plaatsbespreking wenschelijk.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

In de leeszaal, *Heulstraat 17, Den Haag*, liggen ter lezing:

1. *Verslag van de Welvaartcommissie:*
   IXb. Verheffing van de Inlandsche vrouw;
   Xa. b en c. Eindverhandeling;
   XI. Voorstellen en besluiten der commissie;
   XII. Oorzaken der mindere welvaart.
2. *Nederland en de Islâm* door Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje, 2e vermeerderde druk.
3. *Mededeelingen van het Besoekisch Proefstation*, No. 12.

Van het Informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

Oproeping van verplegers voor de pestbestrijding in Nederlandsch-Indië.

Voor den dienst der pestbestrijding in Nederlandsch-Indië kunnen derwaarts worden uitgezonden twaalf gediplomeerde ziekenverplegers, ten einde daar te lande tijdelijk te worden werkzaam gesteld op eene bezoldiging van ƒ150 (eenhonderd vijftig gulden 's maands, eene toelage van ƒ50 (vijftig gulden) 's maands en — bij voldoenden ijver en geschiktheid — eene jaarlijksche gratificatie naar reden van ƒ50 (vijftig gulden) 's maands.

Aan de uitzending uit Nederland is verbonden:

a. overtocht naar Nederlandsch-Indië voor gouvernementsrekening — eventueel ook voor het wettig gezin — als passagier der tweede klasse;

b. eene tegemoetkoming in de kosten van uitrusting ten bedrage van ƒ300 (driehonderd gulden), welke tegemoetkoming voor hen, die gehuwd zijn, verhoogd wordt met een bedrag gelijkstaande met éénе maand activiteitsbezoldiging;

c. eene voorloopige bezoldiging van ƒ100 (eenhonderd gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping en voortdurende tot dien waarop de activiteitsbezoldiging ingaat;

d. desgewenscht eene premie tot een bedrag van ten hoogste ƒ300 (driehonderd gulden) voor het sluiten van eene verzekering op het leven;

e. gedurende één jaar na ontheffing van de tijdelijke tewerkstelling, tenzij deze medebrengt de verplichting om ingevolge het onderstaande gelden terug te storten, recht op overtocht naar Nederland, op denzelfden voet als omschreven onder a.

Uitzending heeft niet plaats dan nadat uit een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek is gebleken van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Ingeval een in het belang der pestbestrijding uitgezonden verpleger tengevolge van de waarneming van zijn dienst mocht komen te overlijden, zal zijne weduwe aanspraak kunnen maken op een pensioen van ƒ24 (vier en twintig gulden) 's maands, welk bedrag — naar gelang van het aantal kinderen — kan stijgen tot ƒ48 (acht en veertig gulden) 's maands, terwijl, wanneer alleen kinderen mochten achterblijven, een onderstand wordt verleend, die, in verband met het aantal der kinderen, ten minste ƒ8 (acht gulden) en ten hoogste ƒ48 (acht en veertig gulden) 's maands bedraagt.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich vóór 20 Maart 1915 aanmelden bij het Departement van Koloniën, bij een op zegel geschreven verzoekschrift, onder overlegging van:

a. hunne diploma's en, zoo mogelijk, getuigschriften;

b. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven na dagteekening dezer door den burgemeester hunner woonplaats;

c. een bewijs van voldoening aan de militie, afgegeven door den burgemeester der gemeente waarvoor zij geloot hebben.

In het verzoekschrift moet worden vermeld of gebruik zal worden gemaakt van de premie sub 5 bedoeld en, zoo ja, tot welk bedrag.

(Nederlandsche Staatscourant van
4 Maart 1915 No. 53).

Vereeniging OOST en WEST.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Schrijf-, Kopiëer- en Vertaalwerk.
Teeken- en Schilderlessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Lessen in moderne talen.	Ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
Fransche-, Duitsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Lessen aan spraakgebrekkigen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Handwerklessen.	Dame als Lectrische of Dame van gezelschap.
Paedagogische adviezen	Kinderjuffrouw in Indië.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Frederik Hendriklaan 155.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs enz.

☞ Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeystr. 100,	's-Gravenhage,	Javaansch, Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	Javaansch, Maleisch, Madoereesch.
C. LEKKERKERKER, Insp. Inl. Onderw. Witte Singel 92.	„	Maleisch, Javaansch, Madoereesch, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië.
H. TH. KAL, Laan van Meerdervoort 239	's-Gravenhage,	Javaansch, Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Nachtegaalstraat 10,	Utrecht,	Maleisch. Soendaneesch. Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, Heulstraat 17, Den Haag zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.**
door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar **f 0.10.** 50 ex. **f 2.80.**

Voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 2.20** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

b. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.**
door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar **5 cent.** 50 ex. **f 2.—**;

Voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 1.55** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;

II. **De Kolonie Curaçao,** door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao.

Prijs per exemplaar **f 0.25** en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.15** per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin. Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof–Groenmarkt. AMSTERDAM, Kalverstraat–Rokin.

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. KRUL.

Grand Salon de Rafraîchissements NOORDEINDE 44,

Steeds verkrijgbaar onze van ouds bekende
Indische SPEKKOEK à f 1.20.

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Onze nieuwe collecties

Lingerie

voor Dames en Kinderen zijn gereed.

E. VAN FURTH, Kleermakerij

Heerengracht 1. — Den Haag — 1ste Etage

Extra abonnement voor 2 jaar . . . f 5.- per maand.

twee Costuums / een Demi-saison / twee Pantalons — OF — twee Costuums. / een Winterjas. / een Pantalon.

De goederen blijven het eigendom der geabonneerden.

EXTRA ABONNEMENT VOOR DAMESKLEEDING. ZELFDE CONDITIËN.

A. VAN MEURS, Piet Heinstraat 18.

Telefoon 1784.

'S-GRAVENHAGE

Linnen Rolgordijnen, Madrasgordijnen, Linoleums en Zeilen, Axminster Tapijten, Tafelkleeden, Divandekken.

Complete Meubileering, Behangerij, Beddenmakerij, Stoffeerderij.

„Het Blousen-Huis".

Hoogstraat 21 Den Haag Telefoon 7293.

Specialiteit: BLOUSES, COSTUUMROKKEN, PEIGNOIRS.

Wegens Uitbreiding

Totale Uitverkoop.

Alle genres ook in extra groote maten.

P. G. JANSEN's
Luxe Verhuur Auto's.

Eenig adres:

KONINGINNEGRACHT 1c,

over Hoofdingang Dierentuin.

Men lette op Telefoon No.

H 852 en H 404

Auto's voor Trouwgelegenheid
en
Maand-Auto's.

DISTILLEERDERIJ EERSTE KLASSE

Likeurstokerij „DE GEKROONDE LELIE".

Jenever	**Gestookte**
Brandewijn	**Citroen,**
Cognac	**Oranjebitter**

Opgericht 1821.

Fijne Likeuren in alle sterkten en hoeveelheden verkrijgbaar.

MOBACH & Co. DEN HAAG — **ZUID BINNENSINGEL 20** TELEPHOON H. 1984.

Beschikbaar.

Met succes adverteert men in het „Koloniaal Weekblad".

Brengt een bezoek aan BOEATAN

: Magazijnen van INDISCHE KUNSTNIJVERHEID :

VESTIGT U IN ARNHEM OF OMSTREKEN

VELP — STEEG — ELLECOM — DIEREN — OOSTERBEEK — HEELSUM — RENKUM.

Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V. V.'s.